

Promemoria

Datum 2023-05-11
Författare Ludvig Elowson

FI dnr 23-11174

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Stickprov av faktablad

Sammanfattning

Vid årsskiftet började Priip-förordningen att gälla för fonder. FI har under våren gjort ett stickprov för att undersöka hur väl bolagen följer den nya förordningen och hur enkelt det är som konsument att få information om fonderna.

Tio bolag och totalt femtio fonder inkluderades i stickprovet. Tillsammans förvaltar de här bolagen nästan 75 procent av kapitalet i svenska värdepappers- och specialfonder.

De bolag som ingår i stickprovet har tagit fram den nya typen av faktablad för de utvalda fonderna. Bolagen använder olika metoder för att hänvisa konsumenterna till de dokument som innehåller information om fondens tidigare resultat och historiska resultatscenarier. Vissa bolag kan göra det enklare för konsumenten att hitta informationen. Vi har även noterat att vissa faktablad innehåller direkt felaktig information.

Vi förväntar oss att bolagen skyndsamt ser över faktabladen och snarast åtgärdar de som är felaktiga eller inte innehåller all information.

FI planerar att följa upp med de bolag där vi har identifierat brister i faktabladen.

Bakgrund

Sedan årsskiftet 2022/2023 ska värdepappersfonder, specialfonder och övriga alternativa investeringsfonder som marknadsförs till icke-professionella investerare, ta fram en ny typ av faktablad som kallas Priip-faktablad. Alla nya faktablad ser likadana ut oavsett vilka Priip-produkter de gäller. Det innebär att konsumenten få information som är utformad på samma sätt oavsett om hen väljer en strukturerad produkt eller en värdepappersfond. Syftet är att underlätta för konsumenter att jämföra olika typer av produkter.

Information om en fonds tidigare resultat redovisas inte längre i faktabladet, utan i ett separat dokument som faktabladerna antingen ska länka eller hänvisa till.

I faktabladerna presenteras i stället information om en fonds resultatscenarier under fyra olika scenarier (stress, negativt, neutralt och positivt). De negativa, neutrala och positiva scenarierna visar det sämsta, det genomsnittliga och det bästa resultatet för fonden under de senaste tio åren. Det stressade scenariot visar vad en konsument skulle ha fått tillbaka i en extrem marknadssituation. Bolaget ska upplysa konsumenten om en fonds tidigare resultatscenarier på samma sätt som fondens tidigare resultat.

Vad har vi gjort?

För att undersöka om nya faktabladerna uppfyller kraven har vi tagit stickprov på faktablad från tio bolag och totalt 50 fonder. Det finns särskilda informationskrav för fonder som kan ta ut en prestationsbaserad avgift. Därför inkluderades 22 fonder som kan ta ut prestationsbaserade avgifter i stickprovet.

Vi har fokuserat på fyra saker i stickprovet:

1. Vilket faktablad presenteras?
2. Hur enkelt är det för konsumenten att nå informationen som redovisas i andra dokument om fondens tidigare resultat?
3. Hur enkelt är det för konsumenten att nå informationen som redovisas i andra dokument om fondens historiska resultatscenarier?
4. Vilka avgifter och kostnader presenteras i faktabladet?

Vad har vi sett?

1. Vilket faktablad presenteras?

Samtliga fonder i stickprovet har tagit fram den nya typen av faktablad.

2. Hur enkelt är det för en konsument att nå informationen som redovisas i andra dokument om fondens tidigare resultat?

Bolagen har gjort på olika sätt för att konsumenterna ska kunna ta del av informationen. I följande ranking ska metod a ses som den enklaste för konsumenterna.

- a) Tre bolag direktlänkar till informationen från faktabladet. Ett bolags lösning fungerade dock inte vid tillfället för vår tillsyn.
- b) Tre bolag länkar till en så kallad landningssida (antingen en generell eller en fondspecifik sida) där det tydligt framgår var informationen finns.
- c) Två bolag länkar till fondens specifika webbplats. Det ena bolaget hänvisar till att informationen finns i fondens informationsbroschyr. Det andra bolaget anger att informationen finns på fondens specifika webbplats, men det är inte lätt att förstå i vilket dokument som konsumenten kan hitta informationen.
- d) Ett bolag länkar till förstasidan på sin webbplats.
- e) Länken i ett bolags faktablad fungerade inte vid vår tillsyn och det är därför oklart hur bolaget har tänkt visa informationen.

3. Hur enkelt är det för en konsument att nå informationen som redovisas i andra dokument om fondens historiska resultatscenarier?

Några av de undersökta bolagen visar ännu inte de tidigare resultatscenierna som har beräknats för deras fonder på den plats som hänvisas till i faktabladet. En orsak till att bolagen ännu inte redovisar resultatscenierna på den avsedda platsen kan vara att fonden endast har haft ett resultatscenario att redovisa och att det därför redovisas i faktabladet.

När det gäller hur konsumenterna får tillgång till dokumentet om fondens tidigare resultatscenarier använder bolagen sig av samma lösning som vi beskriver ovan för fondens tidigare resultat.

4. Vilka avgifter och kostnader presenteras i faktabladet?

FI har både i detta stickprov och i andra ärenden noterat att vissa bolag inte beskriver på vilka grunder som en eventuell resultatbaserad avgift kan tas ut i fonder.

Vi har också noterat att det i vissa faktablad står att ingen prestationsbaserad avgift tas ut – trots att bolaget gör det.

Slutsatser och förväntningar

FI har noterat att vissa bolag gör det onödigt svårt för konsumenter att få tillgång till information som ska publiceras i andra dokument än faktablad. Bolagen bör göra det så enkelt som möjligt för en konsument att ta till sig den information som konsumenten efterfrågar.

Vi har även noterat att flera faktablad i stickprovet och i andra ärenden är direkt felaktiga eller inte innehåller all information som krävs enligt regelverket. När bolag uppger felaktig information till konsumenter brister konsumentskyddet, vilket FI ser allvarligt på.

FI har i stickprovet endast undersökt mindre än tio procent av antalet värdepappers- och specialfonder samt en mindre andel bolag. Det innebär att det finns en risk för att fler bolag gör samma fel.

Bolagen bör skyndsamt se över sina faktablad och snarast åtgärda de som är felaktiga eller inte innehåller all information som krävs. Bolagen bör också säkerställa att konsumenter på ett enkelt sätt kan nå information om tidigare resultat och historiska resultatscenarier.

FI avser att följa upp med de bolag där vi har identifierat brister i de undersökta faktabladen.

Vi förväntar oss av samtliga bolag att

- de faktablad som presenteras för en konsument uppfyller de krav som ställs och innehåller den information som krävs för att underlätta jämförelse mellan olika produkter,
- faktabladen tydligt beskriver var konsumenten kan hitta information om historiska resultatscenarier och tidigare resultat,
- faktablad för fonder med prestationsbaserade avgifter innehåller den information som beskrivs i fråga 10 på sidan 70 i Priips

informationsdokument *Questions and answers (Q&A) on the PRIIPs Key Information Document (KID)*¹.

FI är positivt inställd till det arbete som branschföreningarna gör för att vägleda bolagen till en enad samsyn om hur ett faktablad ska utformas.

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/jc_2017_49_jc_priips_qa.pdf